N°. 2159. 1854.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00 : voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

WOENSDAG, 31 MEI.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 30 Mei.

Het bewind van het Groothertogdom Baden heeft tot voorwendsel zijner handelingen tegen Mgr. den Aartsbisschop van Freiburg gebruik gemaakt van een cirkulaire, door Mgr. von Vicari den 5 Mei ll. aan de geestelijkheid van zijn Aartsbisdom geadresseerd. Wanneer men deze cirkulaire aandachtig leest, kan men goed begrijpen, dat zij de woede der bureaukratie heeft moeten opwekken, want op eene overtuigende wijze wordt er onbewimpeld in aangetoond, welke goddelooze maatregelen onlangs door het Badensche ministerie zijn uitgevaardigd om de Kerk van hare goederen te berooven, na haar eerst het genot van hare regten ten vinnigste bestreden te hebben. Gewoon als wij zijn de voorname stukken, die, ter zake van het Badensch konflikt gewisseld worden, onder de aandacht te brengen van onze lezers, deelen wij hun heden de eerste helft mede van de straks genoemde cirkulaire. Zij vangt aldus aan:

Herman von Vicari,

door Gods barmhartigheid en de genade van den heiligen Apostolischen Stoel, Aartsbisschop van Freiburg, enz.

Tot hiertoe werden de wereldlijke goederen der Katholieke Kerk, in elke der parochien van ons diocees met evenveel wijsheid als beleid geadministreerd door een kollegie van kerkmeesters, waarvan de pastoor en burgemeester lid waren. De beraadslagingen werden gemeenschappelijk gevoerd en de burgerlijke en geestelijke prezidenten bekrachtigden al de handelingen. Een ministerieel besluit van 18 April, afkomstig van het binnenlandsch bestuur en het volgnommer 5762 dragende, heeft de strekking om die beheering te vernietigen en ze aan de burgerlijke overheid te onderwerpen, ons uitsluitende van alle deelneming in de behandeling der wereldlijke zaken van de Kerk. Ten gevolge van dien maatregel zijn de pastoors, hoewel legatarissen der stichters en hoofden bijgevolg der geestelijke instellingen, beroofd van hun regt ter beheering der inkomsten van de parochie, zoodat de inkomsten, afgewend van hare ware bestemming, die zullen moeten volgen, welke het aan den Staat, schoon onverantwoordelijk administrateur, believen zal te geven, gelijk zulks bereids het geval is geweest ten aanzien van meestal die kerkelijke goederen, welke het gouvernement zich heeft toegeëigend. De Katholieke Kerk intusschen, heeft, zoolang zij bestaat, het regt bezeten hare wereldlijke bezittingen te beheeren, zonder de tusschenkomst van het burgerlijk gezag (1). Wat is het bovendien dat dien eigendom daarstelt? Zijn het de giften van den Staat? Neen; de giften der geloovigen, ziedaar zijn oorsprong. 't Is met het doel ter instandhouding van het geloof, ter onderhouding van goede werken, ter eere Gods en tot het welzijn en de zaligheid van allen, dat die donatien gemaakt zijn. En, onze goddelijke Verlosser heeft de zorg over die zaken niet aan de wereldlijke magt toevertrouwd, maar aan de Apostelen en hunne opvolgers, de Bisschoppen. Wij, zijn het en niet de Staat, welke de Heer in dit gedeelte der katholieke wereld heeft aangesteld om Zijne Kerk te bestieren en op aarde zijn verlossend en zaligmakend werk te vervolgen. Het behoort dus uitsluitend aan het geestelijk gezag en volstrekt niet aan de wereldlijke magt om over de met dat doel ingestelde middelen te beschikken. 't Is een voornaam punt der konstitutie onzer H. Kerk, dat, vrij van alle burgerlijke overheersching, zij, door hare Opperherders, zich-zelve regere. Derhalve, hij die het beheer over een genootschap heeft, heeft dienvolgens ook dat over de goederen van zoodanig genootschap.

't Is daarom dat de behandelingen, de administratie, in een woord, het volstrekt beheer der kerkelijke goederen, ingevolge de konstitutie-zelve der Kerk, uitsluitend niet aan den Staat, maar aan de Bisschoppen toekomt. Gelijk overal elders is de Katholieke Kerk in Duitschland tot hiertoe in het onbetwist bezit geweest harer inkomsten, en iedereen erkende het regt dat zij had om zelve daar over te beschikken; een regt haar door den Westfaalschen vrede plegtig gewaarborgd, in § 63 zijner statuten, dat aan de geestelijkheid het vrij genot harer inkomsten verzekert. Van datzelfde regt heeft de Badensche regering het privilegie aan de Katholieken verzekerd, en zonder de verregaandste onregtvaardigheid mag het zich niet aan de verbindtenis onttrekken, welke het heeft aangegaan om dat regt te eerbiedigen. Trouwens, de wetgeving der Kerk te dien aanzien, een wetgeving die tot de hoogste oudheid opklimt en welke men, in kerkelijke zaken, aan geen opheffing kan onderwerpen, is steeds in kracht. Wat dit diocees betreft, de pauselijke Bulle *ad dominici gregis custodiam*, art. 6 heeft dit uitdrukkelijk verklaard. Die Bulle is door het hertogelijk bewind ontvangen en geplaatst in het Staatsblad van het jaar 1827, N°. XXIII, bladz. 211—237. Derhalve is het degelijk bewezen dat het groothertogdom Baden de voorschriften van het kanoniek regt, als kracht van wet hebbende, aanneemt. En het kanoniek regt leert dat de wereldlijke bezittingen der Kerk, onafhankelijk van het burgerlijk gezag, niet anders mogen worden beheerd en bestuurd dan door de Bisschoppen. Dat aan de opperkerkvoogden toekomend regt is alzoo door het hertogdom Baden erkend, bij de ontvangst van de bovengenoemde Bulle. Bovendien heeft het hertogelijk bewind op formeele wijze aan de Kerk het vrij genot harer bezittingen gewaarborgd. 't Heeft alzoo evenmin regt inbreuk te maken op de kerkelijke goederen, gelijk het doet, als op die van partikulieren of van een of ander genootschap.

De paragrafen 13 en 20 der Badensche konstitutie waarborgen het regt van eigendom en bijzonderlijk het bezit van kerkelijke goederen. 't Is niet mogelijk een voorwendsel te vinden, om de Katholieke Kerk onder voogdij te stellen; men kan haar alzoo niet beletten datgene te bezitten wat haar toekomt, het te beheeren en er over te beschikken naar goedvinden.

't Is bovendien niet aan den Staat dat de erflaters die goederen geschonken hebben, maar aan de Kerk, opdat ze onder het beheer van het kerkelijk gezag zouden worden aangewend. De Staat kan zich daarom niet veroorloven, inbreuk te maken op het beheer van kerkelijke goederen, zonder de instellingen van haar doel af te wenden en tegen de konstitutie te handelen. Overigens hebben de andere godsdienstige gezindten in het groothertogdom Baden het regt, noodig tot hare instandhouding, om over hare bezittingen te mogen beschikken. Door aan de Katholieke Kerk datzelfde regt te weigeren, dat voor haar even noodzakelijk is als het voor andere genootschappen kan zijn; door haar te dien aanzien aan het burgerlijk gezag te onderwerpen, verkracht men openlijk art. 18 der konstitutie, dat alle godsdiensten, zonder eenige de minste uitzondering, erkent. Artikel 7 van het fondamenteel statuut stelt alle burgerlijke ambtenaren verantwoordelijk voor de uitvoering er van. Wij mogen dus hopen dat zij zich zullen afhouden van elke, de vrijheid onzer wereldlijke beheering, schendende daad.

Het wereldlijk gezag heeft voorwaar zich sedert lang het beheer der Kerk aangematigd; maar nooit heeft het daartoe regt gehad en verre van te zijner gunste eenige billijke reden voor te wenden erkende het in tegenwoordigheid der Kamers dat Kerkelijke goederen geene landsgoederen zijn. Het is daarom evenmin bevoegd de vrijheid van het kerkelijk eigendom te verkorten of te belemmeren, dan die van eenvoudige burgers. 't Behoort aan de bisschoppen, als opperregters, om van de belangen der Kerk kennis te nemen. Zij alleen zijn er mede belast en voor den Heere deswege verantwoordelijk Onze zending is om het goed te bewaren, over het eigendom der Kerk te waken en elke vreemde inbreuk op hare goederen te beletten, die wij als noodzakelijke middelen beschouwen, zonder welke ons doel niet bereikt kan worden. Wij moeten vooral beletten dat de grondeigendommen der Kerk aan schade onderworpen en de aan de parochien ontnomene inkomsten van hare bestemming vervreemd worden. Gelijk wij ons niet inlaten met het beheer der Staatsinkomsten, evenmin mag de Staat zich inlaten met het beheer van onze bezittingen. De gunstige toestand waarin de geestelijke eigendommen zich bevonden, tijdens de sekularizatie van velen er van, bewijst voldoende dat het beheer goed was en de opbrengst uitmuntend, toen de Kerk, ten meeste voordeele der Katholieke Godsdienst en het hoogste welzijn der geloovigen, het gansche beheer er van had. Wij zullen niet spreken van de schade door het wereldlijk beheer berokkend. Het zou ons niet mogelijk zijn, daar de Staat geen zijner rekeningen ons heeft voorgelegd, die met juistheid te kunnen bepalen. Betreft het openbare inkomsten, dan eischen de Kamers der vertegenwoordiging dat men haar de aanwending er van verantwoorde; maar wat de Kerkelijke inkomsten betreft, waarover het gouvernement thans, ondanks ons regt beschikt, men onthoudt zich rekenschap van dat beheer te geven.

(*Wordt vervolgd*).

(1) St. Jan, 12, 6, en Handel. der Apost. 4, 34—37, 51, 1, 2, 6, 1—6.

De Tweede Kamer heeft gisteren de algemeene beraadslagingen over het ontwerp tot wijziging der wetten betreffende den accijns op het gemaal voortgezet en ten einde gebragt, zoodat heden ten 11 ure de diskussie over de afzonderlijke artikelen een aanvang heeft kunnen nemen.

De accijnsen op het gemaal hebben ook gisteren weer voornamelijk de *frais* gemaakt der gehoudene redevoeringen. Wij zullen dus kort kunnen zijn, wat aangaat de meeste dier redevoeringen. Op eene nauwgezette ontleding heeft echter die van den heer van Bosse aanspraak.

Hij begint met te zeggen dat hij aanvankelijk voornemens was, om over de bezwaren, die hij tegen het ontwerp had, welligt heen te stappen. De aanvang der rede van den minister van Finantien heeft hem echter tot een ander besluit gebragt. De minister heeft gezegd, dat zij, die bij gelegenheid der behandeling dezer wet te gelijk over den accijns op het gemaal spraken, buiten de orde der diskussie waren. De heer van Bosse deelt dat gevoelen niet. Hij zal echter niet veel over het accijnsstelsel spreken. Hij kan veel aan den minister toegeven omtrent de overdrijving, die meermalen bij de beoordeeling daarvan plaats heeft. Hij deelt het gevoelen niet van hen, die al de ellende en armoede aan dat stelsel toeschrijven, en door de opheffing daarvan een einde er van verwachten. Maar in één opzigt is de accijns veroordeelingswaardig, namelijk voor zoo ver daardoor de nijverheid aan banden wordt gelegd, en de prijzen kunstmatig worden verhoogd. Hij wenscht dan ook, dat men met gematigdheid en vasten tred verbetering aanbrenge. Men moet weten wat men wil. Men moet naar een bepaald stelsel te werk gaan. De minister heeft echter met prijzenswaardige openhartigheid verklaard, dat hij zich nog niet kon uitlaten, en dat hij het vraagstuk nog niet genoeg bestudeerd had. Wij zijn derhalve betreffende de inzigten van den minister geheel in het onzekere.

De minister heeft verder gezegd, dat als men de nijverheid wil te gemoet komen, men het ontwerp moet aannemen. Nu is de vraag juist, wordt door dit ontwerp de nijverheid te gemoet gekomen, of is het tegendeel het geval? De minister heeft tegen de bezwaren der Kamers van Koophandel overgesteld de verklaring van de belanghebbenden en gezegd: zij hebben geen bezwaar tegen deze wet; zij moet dus wel goed zijn. Maar dat is de meening des sprekers niet. Op die wijze kan men de bezwaren van anderen niet wegcijferen. Er is naar zijn oordeel een hoofdbezwaar gelegen in art. 12 over de verhouding, waarin elke 100 pond tarwe moet verantwoord worden in meel, zemelen en afval.

Ten eerste is het eene geheel andere verhouding dan bij de wet op het gemaal zelve. De kamer van Koophandel van Zaandam wijst op het ontzaggelijk verschil van onderscheidene graansoorten in verband met de gemiddelde verhouding van oplevering. Bij eene zoutziederij is het iets anders; want daar bestaat eene doorloopende rekening, en bij peiling, weegt het een tegen het ander op als er verschil is tusschen de qualiteit van eenige partijen. Maar hier loopt de bepaling der verhouding alleen over eene partij, en als die niet voldoet aan de verhouding, als er meer zemelen in zijn, doordien men eene slechte partij gehad heeft, dan zal men met de beste trouw beboet worden. Hij ontwikkelt dat bezwaar nader, en toont aan, dat art. 13 niet, zooals de minister zeide, een korrektief oplevert. Hij gaat wijders de bezwaren na, door de Kamers van Koophandel uiteengezet, ten opzigte der formaliteiten en belemmeringen, die hij in menig opzigt noodeloos acht. Hij vreest, dat deze wet

het doel niet zal bereiken. Alles zal zich bepalen tot het weder in werking komen van den molen te Maastricht en meer niet.

Hij ziet in de wet een privilegie van den eenen molenaar boven den andere. Ten slotte zegt hij, dat al deze bezwaren aan de wet zelve zijn ontleend. Hij zou daarover heengestapt zijn, zoo de Regering het stelsel in Februarij door haar ontwikkeld, had behouden. Thans is men geheel in het onzekere over het accijnsstelsel en de voorgenomene wijziging. Het voorgedragen ontwerp schijnt eene blijvende wet te zullen zijn; het komt aan de belangen der industrie niet te gemoet; het zal integendeel daaraan schade toebrengen. Enkelen zullen worden begunstigd, maar de mededinging voor vele anderen zal onmogelijk gemaakt worden. Als die bedenkingen niet worden opgelost, zal hij stemmen tegen de voordragt.

Na den heer van Bosse voerden de heeren Dirks, Westerhoff en Vening het woord, betreffende welker redevoeringen, zoowel als betreffende die van de heeren van Lennep, van Golstein en Mackay, wij kunnen volstaan met daarvan pro memorie melding te maken. Met de aanmerkingen door den heer Rochussen gemaakt te releveren, meenen wij hem dienst te doen daar, zij aan zijne kiezers van den Zaankant niet ongevallig zullen geweest zijn.

De *portée* van zijne eerste aanmerking vatten wij evenwel niet goed. De minister van Finantiën zou niet noodig gehad hebben zich te exkuseeren, dat hij nog niet op de hoogte was. Waarom niet? Mag men niet *a priori* veronderstellen, dat een minister op de hoogte is van alles wat tot zijn departement behoort? — Zijne tweede aanmerking was deze, dat de minister te weinig notitie had genomen van de petitiën van de Kamers van Koophandel te Amsterdam en Zaandam. Ten aanzien van het gewigt der bezwaren van de Kamer van Koophandel te *Zaandam* treedt hij nu in een wijdloopig betoog van die Kamer, van haren prezident zoowel als van hare leden, met boogen lof gewagende, meenende hij, ten slotte, wel een weinig in strijd, 't is niet te ontkennen, met den inhoud van zijne Zaturdag gesprokene woorden, dat het oordeel der Kamer van Koophandel te *Zaandam* zeer behoord te wegen. Hij beschouwt dus de wet als eene poging ten goede, maar die niet berekend is het doel te bereiken.

Wij wenschen Zaandam geluk met zijne Kamer van Koophandel, die aan den geachten afgevaardigden uit Alkmaar zulke nuttige wenken blijkt gesuggereerd te hebben.

Wij zeiden gisteren, dat door den minister van Finantiën eenigzins laag werd neergezien op de ingekomen petitiën. Deswege gewerd hem van den heer Thorbecke de volgende niet onverdiende teregtwijzing:

Eene eerste opmerking geldt de wijze, dus zeide hij, waarop men getracht heeft, de tegen het ontwerp ingekomen petitiën uit den weg te ruimen. Omtrent eene soort van petitiën, van belanghebbenden zelve afkomstig, heeft de minister gewezen op eene kunstmatige opwekking daarvan. De heer Thorbecke zal niet onderzoeken wat daarvan zij, maar dit argument heeft hem verrast, na hetgeen met de armenwet, na hetgeen in April van verleden jaar is geschied. Hij meende, dat *deze* Regering niet geroepen kon zijn, petitiën in diskrediet te brengen. Eene andere soort van petitiën zijn die van de Kamers van Koophandel. Deze heeft de heer Dirks (die vroeger gelijke petitiën hoogschatte) in verdenking trachten te brengen: zij waren de trechters der belanghebbenden. Zijns inziens, verraadt men echter weinig vertrouwen in zijn eigen stelsel, wanneer men tot dergelijk stelsel van verdachtmaking zijne toevlugt moet nemen. Het komt toch aan op de redenen, welke worden bijgebragt, geenszins op de personen of kollegiën waarvan die uitgaan, en den heer Thorbecke komt het voor, dat de redenen, door de Kamers van Koophandel bijgebragt, zeer gegrond zijn. De minister zegt, de man, dien de zaak aangaat, is er mede tevreden. Maar daaraan mag geene gelijke worden gehecht, als aan de adviezen der Kamers van Koophandel. — Wij hebben aan deze woorden niets toe te voegen. Alleen stippen wij nog uit de redevoering van den vertegenwoordiger van Maastricht aan, wat hij tegen den heer van Lennep in het midden bragt. Deze had beweerd, dat hij niet wist het verschil tusschen den pligt der Staten Generaal, om de *uitvoerders* of de *uitvoering* van wetten te beschermen. De heer Thorbecke meende, dat de Staten Generaal soms geroepen was om de *uitvoering* der wetten te beschermen tegen de *uitvoerders-zelven*.

Na den heer Thorbecke wees de heer van Hoevell er op, naar aanleiding van de veelvuldige aanvallen gerigt tegen de provincie Groningen, uithoofde van het bekende adres, wees hij er op dat de heer van Goltstein, die zich over dat adres verwonderd heeft betoond, in 1847 zelf een niet minder hevig bestrijder is geweest van den accijns op het gemaal. Toon en uitdrukking waren wel verschillend, maar de redevoering van den heer van Goltstein, in 1847 gehouden, en het adres der korenmolenaars, toonde geen verschil aan wat betrof de beoordeeling van de waarde der wet op den accijns van het gemaal.

Daarop nam nog de minister van Finantiën het woord, om te verklaren dat hij wel had gezegd, dat hij overhelde tot het gevoelen van hen, die meenen dat de klagten overdreven waren tegen de accijnsen; maar hij had niet bepaald verklaard, dat hij niets zou afschaffen. Ook de vorige minister had niets bepaald toegezegd; alleen wanneer de rust van Europa zal zijn verzekerd, dan zou aan afschaffing welligt kunnen gedacht worden.

Wat de adressen betrof van de Kamers van Koophandel, de minister eerbiedigt den inhoud daarvan; maar meent dat de stellers niet genoeg zijn doorgedrongen in den geest der accijnswet. Overigens treedt de minister in eene breedvoerige verdediging van de wetsvoordragt tegen de meeste bezwaren, die daartegen ingebragt waren.

Betrekkelijk de quæstie van Groningen en de adressen daaruit voortgekomen, meent de minister dat hij hoegenaamd geen blaam had geworpen op die provincie, waarvan hij de industrie en ontwikkeling zeer op prijs stelde. De minister had slechts cijfers aangevoerd: en dat was gedaan ter verdediging van het ontwerp. Hij kon zich ook niet aantrekken het verwijt, dat de Regering nu met petitiën moest wraken, met het oog op de petitiën van de April-beweging; want die zaak ging hem niet aan en hij was eerst vier weken minister! De minister besloot met eene toespraak van aandrang tot aanneming der wet.

De algemeene beraadslagingen worden daarop gesloten, nadat de heer van Bosse nog, ten slotte, den minister hulde had gebragt voor zijne openhartigheid, verklarende dat hij alles zal trekken wat de Regering vroeger had beloofd. Maar zeker en stellig staat echter, zegt hij, in stukken, door *deze* Regering aan de Kamer ingediend, de verklaring, dat de wetten *gereed* liggen tot vermindering van belastingen op de eerste levensbehoeften.

Wij hebben geen bezwaar tegen de opname van het volgende artikel, ons door eene geachte hand toegezonden. Wat de daarin besprokene verkiezingen aangaat, wij stellen ons voor eerstdaags deswege zelven onze zienswijze te ontwikkelen. Na dit weinige voorop gezet te hebben, geven wij het woord aan onzen korrespondent.

Mieux vaut un sage ennemi, qu'un imprudent ami, zoo dacht ik, toen een dezer dagen mij een zeker prulschrift onder de handen kwam, ten titel voerende: *De Klok, Eerste gelui.*

Wat kan onzinnige drift toch niet al zamenkoppelen! Wat kunnen vrees (?) en overmoed (?) onbeschrijfelijk veel nadeel berokkenen! Wie zal er nog aan twijfelen, of een dezer beide drijfveeren gaf aan den steller van bovengemelde brochure aanleiding tot het schrijven van zijn prulschrift. Het is dan ook, alsof hij het er op toegelegd heeft om aan *deze Regering* het grootst mogelijk nadeel te doen. Inderdaad, zulke vrienden dienen alleen, om de door hen beweldadigden, onder hun beschermenden last, te smoren.

Het zij mij vergund een paar woorden, naar aanleiding van het genoemde vod, in het midden te brengen over de aanstaande verkiezing *in verband met de Klok*, onlangs voor de eerste maal in beweging gebragt.

Wanneer dat wanklankig bengeltje op die wijze voortgaat te luiden, dan zal het goed oordeel dat ik over sommige personen had uit te brengen, letterlijk geheel van toon veranderen, niet omdat ik zoo veel gewigt hecht aan een prulschrift, maar meer bepaald, omdat de Regering dien betoogtrant schijnt goed te keuren, blijkens de fameuse artikelen van den *Nieuwsbode*. Wie weet, of de Redaktie van *de Klok* niet uit de pen gevloeid is van een der medehelpers aan de redaktie van ons interessant residentieblad! Dan, wie de schrijver; van het *onhandig* verkiezings-machine is, doet weinig ter zake: genoeg zij het te konstateren, dat de uitwerking wel eens in strijd konde zijn met het doel der compositeuren.

Uit kracht van mijn beginsel, gevestigd op de meest waarachtige overtuiging, ben ik liberaal, dat is te zeggen, ik zie gaarne, dat onze wetgevers vrijzinnige voorschriften geven en ik wensch tevens, dat die voorschriften eens gegeven, ook *aldus* worden toegepast. Ik ben een aartsvijand van exclusivisme! Ik begrijp, dat in een konstitutioneel land, elke partij zijne vertegenwoordigers kan hebben, zonder nadeel aan het algemeen welzijn te veroorzaken. Ik meen juist integendeel, dat het streven der bevolking zich daarheen moet rigten, om zonder wrevel, zonder vijandschap de groote staatkundige fraktien zich op het parlementair gebied, goed te laten bekampen.

Du choc des opinions, jaillit la vérité.

Mijn staatkundige overtuiging, staat zoo vast en is naar mijn oordeel zoo onkwetsbaar, dat ik niet het minste vrees gevoel voor wanbegrip.

Het ministerie-Thorbecke was, gij zult mij zulks moeten toegeven, *wat vrijheidszin en eerlijkheid* betreft, geheel op den weg, welken ik zoo even omschreef. Die Regering had hare fouten, zooals elk mensch of menschelijk werk de zijne heeft. Ja, ik wil aannemen, dat men door tijdig herstel, door eenigermate toe te geven, al ware het aan vooroordeel, de *staatkundige greep* van April had kunnen verhoeden, dat men daardoor het fanatismus van die dagen had kunnen onschadelijk maken; maar wat gedaan is, heeft thans geen keer. De toeleg is gelukt. Het ministerie viel en is vervangen geworden door iets »in anderen zin," wat aanvankelijk vrij getrouw den weg volgt door den voorganger bestreden. De afwijking is, trouwens, maar op enkele punten helder zigtbaar.

Het zittingjaar staat gesloten te worden. En nu hebben wij, het Nederlandsch *kiezend* publiek, het regt om de daden der ministers, zoowel als die van de volksvertegenwoordigers te beoordeelen en daarnaar onze stembiljetten in te vullen. Welligt is die daad wat al te stout, maar ik matig mij wel eens aan, om wat verder te denken dan de kring van mijn kiesdistrikt reikt, en zoo doende veroorloof ik mij de vraag te beantwoorden: wat moet men doen in de gegeven omstandigheden, niet in een enkele lokaliteit, maar in het geheele land?

Men kieze eerlijke loyale vertegenwoordigers, niet uitsluitend vrienden van Thorbecke, ook niet uitsluitend onvoorwaardelijke volgers van van Hall. Dat men ditmaal goed toezie en kieze zonder aanzien des persoons. Wanneer men dien weg volgt, dan zal zich het verschijnsel openbaren, dat, voor een groot deel, onze aandacht *zich moet vestigen* op erkende liberalen (in goeden zin); en waarom? Niet om Thorbecke, maar om hunne onkreukbare eerlijkheid; omdat ze getoond hebben, inderdaad vrienden van het vaderland te zien, mannen, die den Koning en het geluk des volks boven alles liefhebben.

Er zijn echter ook liberalen, die dat motto in hunne vlag dragen, maar die alleen zoo lang liberaal zijn, als ze zulks overeenbrengen met hun inzigt; de keuze van de zoodanigen past aan geen katholiek kiezer. Dat men dus wel wikke en wege, en eerst daarna zich naar de stembus begeve.

En nu, Mijnheer de Redakteur, deze Regering? Ze is beter, dan veel van hare vrienden. Sommigen zijn schijnvrienden; die moeten we trachten te vervangen door loyale *godsdienstig verdraagzame* mannen. Die verwisseling zal aan het ministerie geen nadeel berokkenen. Integendeel zal welligt daardoor een toestand worden geboren, waarin men steun kan ontvangen ook van hen, die men als onvoorwaardelijk tegenstanders vroeger placht aan te zien.

Voor alles is het echter noodzakelijk, dat de Regering de heeren klokkenluiders ernstig doe gevoelen, dat hare wanklanken alleen verwarring kunnen doen ontstaan, en dat zij ze te beletten, ongeroepen diensten (ondiensten?) te bewijzen. Ware het daarom niet raadzaam, dien *onhandige vrienden* de klokkentouwen uit de handen te nemen? Zeker is het, dat straattaal als de hunne in elk geval wantrouwen in dit ministerie doet geboren worden bij een groot deel des Nederlandschen volks, en evenzeer is het waar, dat deze Regering op dit oogenblik het grootst belang heeft, om aan die zijde des volks geen achterdocht te doen ontstaan.

Ik heb reeds te lang van uw geduld gebruik gemaakt, en eindig deze regelen, met verzoek om ze aan te zien als eene vlugtige schets der zienswijze van iemand, wien het welzijn des vaderlands, het heil van vorst en volk na aan het harte ligt. Gelief, zoo ge dit raadzaam acht, van dit schrijven gebruik te maken, en mij met de meeste hoogachting, enz.

Schoon de *Kerkelijke Courant* niet meer het orgaan der Synode is, zal het desniettemin nuttig zijn nota te nemen van enkele van hare betuigingen, ter gelegenheid van de aanneming van eenige der meest besprokene artikelen der armenwet.

Opmerkenswaardig is, bijv. wat zij, naar aanleiding der goedkeuring van art. 10 (het jaarlijksch verslag aan de gemeentebesturen) schrijft:

»Hoe men, als de heer de Kempenaer, krachtig tegenstander van alle Staats-armenzorg kan zijn, en toch dit artikel goedkeuren, vatten wij niet. Wie geen armenzorg wil door den Staat, moet toch de vrijheid der diakoniën of der kerkelijke weldadigheids instellingen allezins billijken, meenden wij. Doch hoe 't zij: het artikel is aangenomen, het beginsel is in de wet gelegd en 't is te betreuren, dat het er in ligt. De Kerk heeft vergeefs aangedrongen op haar regt. »Men had zich met haar moeten verstaan," zeide de heer van Nispen zeer teregt. »Aan te nemen, dat de Regering zonder overleg der Kerk regelen kan stellen, die ingrijpen in kerkelijk gebied, leidt tot gevaarlijke consequentiën!" En wat zal men gewonnen hebben?"

Het verheugt ons door de *Kerkelijke Courant* hulde te zien gebragt aan het door haar herdacht beginsel, dat de heer van Nispen, bij de algemeene beraadslagingen, in eene uitstekende redevoering, waarop wij spoedig terug zullen komen, ontwikkeld heeft. Zoo is het. »Men had zich met de Kerk moeten verstaan. Aan te nemen dat de Regering, zonder overleg met de Kerk, regelen kan stellen, die ingrijpen in kerkelijk gebied, leidt tot gevaarlijke konsequentiën." Hiermede zijn wij het volkomen eens, gelijk met zooveel meer wat gezegd werd door den geachten vertegenwoordiger uit Nijmegen, wiens redevoeringen, hoe vele die ook zijn, te herlezen, ook nu nog ons een waar genoegen is. Hebben wij, trouwens, niet reeds sinds jaren aangedrongen op een overleg met de Kerk betreffende

al zulke wettelijke verordeningen, door welke ingegrepen wordt op kerkelijk gebied? Doch, eilieve, waaraan welligt het toe te schrijven, *Kerkelijke Courant*, dat aan dit allezins billijk verlangen geen gevolg wordt gegeven? 't Is waar dat van Regeringswege althans eene poging had kunnen beproefd geworden zijn om tot eene gewenschte overeenstemming met de verschillende kerkgenootschappen te geraken. Maar wees opregt en zeg ons, of het van den anderen kant niet evenzeer waar is, dat die pogingen niet bij alle kerkgenootschappen met een gunstig gevolg bekroond zouden zijn geworden? Dat het niet moeijelijk valt met de Katholieke Kerk onderhandelingen aan te knoopen, behoeft naauwelijks gezegd te worden. Evenmin als dat er vast op gerekend kon worden, dat de gemaakte overeenkomsten door alle zonen der Kerk onvoorwaardelijk zouden geëerbiedigd geworden zijn. Doch hoe met hoop op gunstigen uitslag te onderhandelen met de hoofden van eenige andere kerkgenootschappen, welker gezag zoozeer wankelt, welker woorden met zooveel wantrouwen, om geene hardere uitdrukking te bezigen, vernomen worden en aan welker uitspraken door de meesten maar zoo luttel weinig of zelfs volstrekt geene waarde wordt gehecht? Wij behoeven niet te zeggen welke kerkgenootschappen wij hier op het oog hebben: onze lezers hebben ze reeds genoemd. Doch zoo wijte de *Kerkelijke Courant* het dan ook alleen aan die kerkgenootschappen, die in te »grenzelooze verwarring" verkeeren, om te kunnen zeggen wat zij eigenlijk willen, dat door geene Regering, die doel wil treffen, de door haar-zelve aangewezen weg bewandeld wordt.

Niet onjuist is de volgende aanmerking, welke wij aan den *IJsselbode* ontleenen. Wij meenen haar niet te mogen terughouden, daar zij bevorderlijk kan zijn aan de juiste waardeering van enkele bepalingen der aangenomen armenwet. Van hoeveel zaakkennis een enkel ministerieel *quand-même* bij de beraadslagingen blijk gaf, daarvan vinden wij tevens een niet onaardig staaltje in de aan te halen woorden. Aldus de *IJsselbode*:

»Art. 7 der armenwet is aangenomen, en daarmede is aan de diaconiën de verpligting opgelegd hunne reglementen aan de gemeentebesturen mede te deelen. Eene verpligting die zelfs in het ontwerp van Thorbecke *niet* voorkwam. Bij *zijne* ontwerpen werden *kerkelijke* inrigtingen geheel aan het kerkelijk bestuur overgelaten; geenerlei mededeeling werd verlangd en *bloot* bepaald dat de reglementen niet zouden mogen strijden met de wet. De heer Sleeswijk Vening — een volbloed Aprilbeweger — verraadde evenwel zóóveel kennis van het onderwerp, dat hij verklaart de bepaling van art. 7 ook in de ontwerpen van Thorbecke gevonden te hebben! Niemand vond het de moeite waard, dien heer te beantwoorden."

De aanmerking is juist. Om echter regtvaardig te zijn, mag men niet uit het oog verliezen, dat uit vele andere bepalingen der vroegere wetsvoorstellen ter regeling van het armwezen zich eene voor de kerkelijke liefdadigheid alles behalve vriendschappelijke gezindheid uitsprak. 't Is daarom echter niet minder waar, dat het thans aangenomen art. 7 verder gaat, dan het daarmede overeenkomende art. der vroegere wetsvoordragten.

Z. Exc. de heer Lightenvelt, minister van het Nederlandsche Hof bij dat van Frankrijk, is heden morgen, na een kort verblijf in de rezidentie, naar Parijs teruggekeerd.

Z. M. heeft aan Mr. G. van Eck, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als notaris te Arnhem, en in deszelfs plaats benoemd F. W. L. van Eck; benoemd tot plaatsvervangend regter in de arrondissements-regtbank te Appingedam, Mr. H. Frima, en tot kontroleur van de direkte belastingen en het kadaster in de provincie Noord-Holland, de heer J. van Harlingen.

Als het rezultaat van eenige onderzoekingen gedaan, omtrent het gebruik van paardenvleesch tot voedsel, blijkt, dat dezen winter te Groningen, dat vleesch bij duizende ponden door den minderen man is gebruikt, en tegen 3 à 4 cents het 1 2 Nederl. pond een zeer gewild artikel was; dat vleesch gerookt, wordt denkelijk ook onder een anderen naam, in den handel gebragt. Wijders is bevonden, dat ook katten aldaar zeer gewild zijn, hebbende men voor de rompen, naarmate van de vetheid der dieren, 5 à 10 c. betaald, zoodat door een enkel huisgezin b. v. niet minder dan eenige honderd afgestroopte katten werden opgekocht, in den schoorsteen gerookt en vervolgens opgegeten.

HONTENISSE, 28 Mei. Gisteren middag ontlastte zich over deze gemeente en omstreken eene hagelvlaag, die vooral in de gemeente Hengstdijk nog al schade heeft aangerigt, en wel bepaaldelijk aan het vlas, de boonen en de erwten.

AALTEN, 27 Mei. Gisteren zijn wederom een 20tal landverhuizers van hier naar Amerika vertrokken. — Onder de ouden van dagen bevonden zich een paar lieden van 70 80 jaren.

's HERTOGENBOSCH, 22 Mei. Men verneemt dat door het Kollegie van Regenten over de Godshuizen en den algemeenen Arme alhier, op Vrijdag den 2 Junij 1854 des namiddags ten 4 ure, in zijne gewone vergaderzaal in het Groot zieken Gasthuis, ter verkoop zal worden aangeboden een groote partij Rogge; en dat het den belanghebbende vrij staat, van nu af, de Rogge te gaan bezigtigen, op de graanzolders van het Oude Mannen- en Vrouwenhuis aldaar. (*N. Noord-Brab.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 29 Mei. De *Moniteur* deelt tijdingen mede uit Koppenhagen van den 20 dezer:

Men had in die hoofdstad vernomen, dat drie fregatten van het eskader van den Admiraal Napier de forten op het eiland Hango gebouwd hebben vernield. De 23 bevond de vloot zich voor de hoofdsterkte met het doel ze aan te vullen.

— Ten aanzien van het nieuwe protokol te Weenen onderteekend, verklaart de *Moniteur*, dat door dit protokol, de Engelsche Fransche overeenkomst ten doel hebbende de tegenwoordige oorlog, in verband gebragt is met het Oostenrijksch-Pruissisch traktaat, gesloten in geval er oorlog mogt ontstaan.

Het doel der vier Kabinetten blijft steeds onveranderd de handhaving der ongeschondenheid van het Ottomanische gebied en de ontruiming der vorstendommen.

— Volgens de jongste dépêches van het oorlogstooneel schijnt men in het Oosten alle toebereidselen te maken, tot een ernstigen aanval zoo van de zijde der mogendheden, als van Rusland. De bevelhebber der geallieerde legers zijn naar Varna vertrokken, om met Omer-Pacha en de admiralen over de krijgsoperatien te beraadslagen.

Ofschoon reeds meermalen de verovering van Silistria is gemeld, en telkens onwaar bevonden, verneemt men thans dat een der buitenwerken dier vesting door de Russen is veroverd. De tijding van dit feit is niet officieel. Evenmin, dat Kaffa (van ouds Theodosia) een der voornaamste sterkten der Russen in de Krim is gebombardeerd.

— Men wil dat Koning Otto zich aan het ultimatum der mogendheden heeft onderworpen, op voorwaarde dat Griekenlend niet zal bezet worden. In hoe verre deze voorwaarde kan ingewilligd worden, laat zich moeijelijk gissen.

— Het Wetgevend Ligchaam heeft eergisteren, na eene warme en belangrijke diskussie, die twee zittingen geduurd had, met 200 tegen 39 stemmen het wets-ontwerp betreffende het openbaar onderwijs aangenomen. Eenige leden vreesden dat de voorgedragen veranderingen in het bestuur van het openbaar onderwijs en het daarmede verbonden plan tot vervanging der bestaande akademische fakulteiten door eigenlijk gezegde universiteiten, de verborgen bedoeling of althans de strekking hadden om de opleiding der natie weder geheel onder de magt des gouvernements en onder de leiding van een onkerkelijk-gezind staats-kollegie te brengen. Vreesde men al niet voor eene dadelijke verwezenlijking van dat gevaar zoo lang de tegenwoordige Souverein leefde, dan meende men toch dat de wet later, in de hand van een ander gouvernement, een middel zou kunnen worden om het opkomende geslacht weder, als onder de Julijmonarchie, in eenen strijd tusschen de godsdienst en de wijsbegeerte, tusschen het geloof en de wetenschap te wikkelen. Daarentegen werd van de zijde des gouvernements betoogd dat de voordragt al de waarborgen die in de wet van 1850 voor de vrijheid van het partikulier onderwijs gegeven waren, in volle kracht liet bestaan; dat echter het gouvernement nimmer zijn aandeel in de opvoeding der natie mogt laten varen, maar dat het, ook om aan het partikulier onderwijs een voorbeeld en prikkel tot krachtsinspanning te geven, zijne inrigtingen van onderwijs tot steeds meerdere volmaaktheid moest brengen: dat dit het hoofddoel der wet was, en dat deze geene bijbedoeling noch verborgen strekking had.

Den 1 Junij moet de zitting in het Wetgevend Ligchaam gesloten worden, daar zij den 2 Maart jl. geopend is. De staatsbegrooting, die heden (Maandag) in openbare beraadslaging moet gebragt zijn, zou, naar men meende, zonder diskussie worden aangenomen, en vele nog aanhangige wets-ontwerpen zullen waarschijnlijk tot de volgende wetgevende zitting blijven liggen.

— De *Constitutionnel* rezumeert volgenderwijs den tegenwoordigen toestand:

»Circassië, waar Rusland zooveel bloed en goud geofferd heeft, ontsnapt aan de heerschzucht des Czaars; bereids blokkeert Frankrijks en Engelands scheepsmagt, op de zeeën heerschende welke het zoo gaarne als zijn eigendom beschouwde, zijne havens en bedreigt zijne wapenhuizen; bereids ziet Finland het oogenblik zijner verlossing dagen; Odessa is door de vereenigde vloot vernederd geworden; Riga is door het Russische gouvernement opgeofferd; Kronstad en Sebastopol zijn aan angst en schrik overgegeven; zelfs Petersburg is bevreesd en vergramd; des Czaars invloed op Duitschland is vernietigd; de Zwarte Zee, gisteren nog een Russiesch meer, is voor immer een Europeesch meer geworden; voor altijd zijn de door Rusland aan Turkije met den degen op de borst opgelegde traktaten, verscheurd. Als al wat Keizer Nikolaas nu reeds aan kracht, begoocheling en gezag verloren heeft en die ongelijke strijd hem niet tot waarschuwing dient; indien een straal van reden zijn geest niet verlicht; indien hij eindelijk niet aan den wil van Europa en de stem der regtvaardigheid gehoor gevende stand houdt, dan snelt Rusland een onvermijdelijke katastrophe te gemoet: de verdiende kastijding van den hoogmoed en de vermetelheid zijns meesters."

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 28 Mei. Het *Journal des Débats* schrijft dat overeenkomstig de bepalingen van het traktaat van Berlijn van 20 April, Oostenrijk aan Rusland een nota heeft gezonden om op nieuw aan te dringen op de ontruiming der Vorstendommen. Het gouvernement van Pruissen heeft echter geen kennis van deze nota bekomen, dan toen ze reeds naar Petersburg was afgezonden.

Het hof van Pruissen moet eenigzins vreemd hebben opgezien van deze uitlegging door het Weener kabinet aan gezegd traktaat gegeven. Die bevreemding heeft echter geen terugwerkende gevolgen gehad, blijkens, het nieuwe protokol dat te Weenen door de vier mogendheden, in volkomen eensgezindheid is onderteekend.

Men is in Duitschland echter nog niet van gedachte, dat de Duitsche mogendheden, Oostenrijk niet uitgezonderd, reeds gereed staan, om aan den strijd een werkelijk aandeel te nemen.

— Van St.-Petersburg wordt, dd. 21 Mei, aan de *Kölln. Zeit.* geschreven, dat het Russische gouvernement eene nieuwe sommatie heeft ontvangen ter ontruiming der Donau-vorstendommen, doch nu ondersteund door Oostenrijk en Pruissen; terwijl tevens door Oostenrijk wordt verklaard, dat, overschrijden de Russische troepen den Balkan, dit als een *casus belli* zal beschouwd worden.

Men verzekert dat Rusland tot die ontruiming niet zal overgaan, zoo lang de vorige traktaten met Turkije, volgens zijn verlangen, niet zullen gewaarborgd zijn. — Petersburg is in staat van beleg verklaard, men werkt er ijverig aan de vestingwerken, en onder de voorzorgsmaatregelen, die men neemt, merkt men op het vervoeren van ontvlambare stoffen, naar een afgelegen gedeelte der stad.

— Naar Odessa is bevel gezonden, om het getal strandbatterijen te vermeerderen en met het zwaarste geschut te bezetten, dat in allerijl derwaarts wordt vervoerd. Het afgebrande arsenaal zal voorerst niet weder hersteld worden. Ook is bevel gegeven om alle Fransche, Engelsche en Iönische handelsvaartuigen verbeurd te verklaren.

— De toetreding der Duitsche regeringen tot het Pruisiesch-Oostenrijksch traktaat, heeft niet alleen aanleiding gegeven tot de bijeenkomst te Bamberg, maar ook nog tot eene dergelijke vergadering te Weimar, in welke mede over eene gemeenschappelijke verklaring van Duitsche vorsten, ten opzigte van de toetreding tot meer genoemd verbond, gehandeld wordt.

— De *Ost. Deutsche Post.* meldt dat in Montenegro alle oorlogstoebereidselen gestaakt zijn, en dat vorst Daniels alle vijandelijkheden heeft verboden.

— Volgens een brief uit Lubeck van 24 Mei zou het Russische eskader den 9 Mei Kroonstad hebben verlaten, en de divisie in Sweaborg gestationeerd zou insgelijks orde ontvangen hebben om in zee te steken. Daarentegen wordt in een schrijven van een officier van het eskader van den admiraal Napier dd. 10 Mei gemeld, dat het eskader nog altijd ter hoogte van Stokholm zich bevindt, wegens de dikke mist die alle vaart onmogelijk maakte.

STADSNIEUWS.

In de 223ste Staats-Loterij zijn in de 4e Klasse bij de 2e Trekking prijzen van ƒ 1000 of daarboven te beurt gevallen aan N°. 16336 ƒ 5000, N°. 882 ƒ 1250, N°. 14772, 10736, 238 en 2768 ieder ƒ 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 30 Mei.

ONDERTROUWD (26 Mei): J. J. Claasen, Juniorzoon met G. H. Pook van Baggen.

BEVALLEN (24 Mei): S. C. Cruijs, geb. Tra-Kranen, Z. — (27 Mei): O W Bakker, geb. Alewijn, D. - J. E. Groeneveld, geb. Burk, Z. — (28 Mei): W. Willems, geb. Marcussen, D - H. J. Portielje, geb. Portielje, Z

OVERLEDEN (24 Mei): M. E. Thyssens, wed. F. H. Heukensfeldt, 69 j - M. L. Thomasze, geb. Augstell, 71 j. — (26 Mei): J. C. Oliviers, wed. J. D. Keets, 69 j - P. J. Aikens, 86 j. — (27 Mei): A. M. M. Rocourt, 11½ j.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 29 Mei. Belg. leen. 2½ pc. 50, 1840, 1842 3½ pc. 90, 1848, —; Spanje 1—3 pc. 18⅝; Binnenl. 3 pc. 35¼, Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 62⅞

PARIJS, 29 Mei. Fransche 3 pc. 70.40; 4½ pc. 96 —; Bank-Aktiën ——; 3 pc Spanje 35⅝; id. 1 pc. 19; 4½ pc. Rusland —; Met. 5 pCt. 81; Rom. Leening 1850 85

MADRID, 26 Mei. 3 pc. Schuld 36⅝; 1 pc. dito 18⅞.

LONDEN, 29 Mei. Consols 91⅛; 3 pc. Spanje buitenl. 39½, 1 pc. dito 19⅛; Comité-Bewijzen 4¼; Passive 4¼; 5 pc. Rusl. 97; 4½ pc. dito 82; 4 pc. Holl. 83; 2½ pc. id 60¼;

5 pc. Sardinië 83; Brazilië 97; 4½ pc. Peru 62; Gren. uitg. 6¼; id. werk. 17; 3 pc. Mexiko 24⅛; 4 pc. Portugal 38½; Ecuador —; Wissel op Amst. —.—; Parijs —.—; Petersb. —.

WEENEN, 29 Mei. Met. 5 pc. 85¾; id 4½ pc. 76; Bank-Aktien ——; Wissel op Londen 13.14, Amst. ——; Parijs —.—, Goud 41¾, Zilver 36.

BERLIJN, 29 Mei. 3½ pc. Pruissische Staatschuld —; 4½ pc. Rusland 77½; 5 pc. 94; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. 17⅜; Parijs —; Amst. —; Ween. —; Petersburg —.

HAMBURG, 29 Mei. Spanje 3 pc. 32¾; id 1 pc. 17⅝; Rusl. 5 pc. 91½; 3 pc. Mexikanen —; Wissel op Amst. —.—; Londen kort —.—.

FRANKFORT, 29 Mei. Met. 5 pc. 61⅛; 3 pc. Spanje binnenl. —; id. 1 pc. 18 9/16; Wissel op Londen 3/m. 116¾; Amsterdam —; Parijs 93⅜; Weenen 86.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		29 MEI 4 u. gebl.	30 MEI 4 u.			gebl
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	58⅝	58⅜	à	58 9/16	58 9/16
Dito Dito	3 〃	69¾	69½	〃	69 9/16	
Dito Dito	4 〃	86⅛	85⅝	〃	85 13/16	85 13/16
Amortisatie	3½ 〃			〃		
Handel-Maatschappij	4½ 〃			〃		
Haarlemmermeer	5 〃			〃		
O. I. Leening 1844	4 〃		85½	〃		
Aand. Arnh. Spoorweg	4½ 〃			〃		
Dito Hollandsche dito				〃		
Obligatiën	4½ 〃			〃		
België, Certifikaten	2½ 〃			〃		
Dito	4½ 〃			〃		
Dito *Rothschild*	2½ 〃	46⅞	46⅝	〃		
Frankrijk, Certifikaten	3 〃			〃		
Rusl., bij *Hope en C°.*	5 〃	98	97⅝	〃	97⅞	
Dito A°. 1828—1829	5 〃	97		〃		
Inschr. op 't Grootboek	6 〃			〃		
Dito Certifikaten	6 〃	59 5/16	58¾	〃		
Certifikaten te Hamburg	5 〃			〃		
Negot. 1831 en 1833	5 〃	84¾	84¾	〃		
Negot. 1840	4 〃	75		〃		
Dito *Stieglitz*	4 〃	74	73⅞	〃	74¼	
Dito Nieuwe	4 〃			〃		
Nieuwe Engelsche	4½ 〃	82	81½	〃		
Spanje, Nieuwe 3 pCt. thans	1 〃	19	18½	〃	18 9/16	
Nieuwe	3 〃	39⅛	39	〃	39⅛	
Binnenlandsche	3 〃	34 15/16	34 11/16	〃	34¾	
Cert. Coup. Sp. Com.		4⅜	4⅝	〃		
Amortisable Schuld		4¼		〃		
Portugal, te Londen	3 〃	34⅝	34 7/16	〃	34 9/16	
Dito Uitgestelde				〃		
Weener Bank	5 〃			〃		
Dito	4 〃			〃		
Metalliek 1816—1852	5 〃	60 1/16	58½	〃	59 5/16	
Dito 1847	2½ 〃	30 7/16	30⅛	〃	30¼	
Dito 1851 en 1852	2½ 〃	30 7/16	30⅛	〃	30¼	
Dito 1849	5 〃	73¾	73	〃	73¼	
Dito Letter B	5 〃	73¾	73	〃	73¼	
Aand. *f* 500 bij *Rothsch.*				〃		
Dito - 250 dito 1839				〃		
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5 〃			〃		
Polen, Obligatiën	4 〃	63¾	64⅝	〃		
Aandeelen 1835			134	〃		
Dito met Loting fl. 500				〃		
Sardinië, te Londen	5 〃			〃		
Denemarken, dito	5 〃			〃		
Peru, dito	4½ 〃	60	59⅝	〃		
Grieken, te Londen	5 〃			〃		
Philadelphia, bij *Hope en C°.*	5 〃			〃		
Dito te Londen	6 〃			〃		
Dito Bank		3⅝	3 5/16	〃		
Louisiana, te Londen	5 〃			〃		
Brazilië, te Londen 1824	5 〃	95¾	96	〃		
Dito 1843	5 〃			〃		
Grenada, dito à £ 100	2½ 〃	16	15 15/16	〃	15⅞	
Dito Uitgestelde		6¾	6 5/16	〃		
Ecuador			2 15/16	〃		
Mexiko, te Londen £ 100	3 〃	22⅝	22 7/16	〃	22½	
Dito Onbepaalde	3 〃	22⅝	22 7/16	〃	22½	
Venezuela, te Londen	3¾ 〃			〃		
Dito Uitgestelde	1 〃	10⅝		〃		

De markt was algemeen gedrukt met verkoopers in meest alle de genoteerde effekten, alleenlijk van Holl. fondsen waren ntergr. zeer vast, alhoewel aanvankelijk ook flaauwer geweest e zijn.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 55 13/16	Livorno	2/m.	*f* 38⅛
»	zigt	» 56 7/16	Napels		» 80½
Bordeaux	2/m.	» 55⅝	Petersburg	»	» 1,68
»	½/m.	» 55¾	Weenen	6/w.	» 25½
Madrid	3/m.	» 240	Augsburg	»	» 35¼
Cadix	»	» 240	Frankfort	»	» 99¼
Seville	»	» 237	Hamburg	2/m.	» 35 5/16
Bilbao	»	» 238	»	zigt	» 35 7/16
Lissabon	»	» 40¾	Londen	2/m.	» 11,62½
Porto	»	» 40¾	»	zigt	» 11,75
Genua	2/m.	» 45⅝	Rotterdam		» ⅛

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIËN.

Metalliek	*f* 21,60	a —	Pruissische	*f* 55⅝	a —
Napelsche	—,—	„ —	Spaansche	—,—	„ —
Div. in £St.	11,67½	„ —	Hamb. Russ.	32¼	„ —
Eng. Russen	11,67½	„ —	Russ. in Z. R.	33	„ —
Fransche	55¾	„ —	„ Pap. „	—	„ —
Belgische	55⅞	„ —	Poots. in Fl.	26⅝	„ —

Coup. Portugal Binnenl., 2de Semester 1853, à 15 MR., 35¼.

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à *f* 10 per Stuk	*f* 9,65	a	9,75
Oude Gerande Dukaten	» 5,60	»	5,70
Wigtige Souvereinen	» 11,60	»	11,70
» Pistolen	» 9,50	»	9,60
Stukken van 20 Francs	» 9,40	»	9,50

Baren Goud en Specien à *f* 1442,60 per Ned. ℔ fijn 9½ a 10 pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters per Stuk	*f* 2,55	à	2,60
Stukken van 5 Francs	» 2,33	»	2,36
Brabandsche Kroonen	» 2,65	»	2,70
Fransche	» 2,70	»	2,75
Pruissische Daalders	» 1,75	»	1,78
Zilver 1000 à 980	*f* —,—	a	—,—
» 900 » 700	» 104,20	»	104,70

PORTUGEESCHE OBLIGATIËN. — Het finantieel agentschap te Londen heeft bekend gemaakt, dat het halfjaar rente, verschijnende 1 Julij aanstaande, op de nieuwe 3 pCts. obligatiën van 1853, door hetzelve op dien datum zal worden betaald.

Tevens zal de rente van gezegd halfjaar op de niet gekonverteerde obligatiën en debentures worden betaald, gerekend tegen 3 pCt. 's jaars, ingevolge het dekreet van 18 December 1852.

De betaling der coupons van vroegere semesters wordt gesloten van 15 Junij tot 31 Julij aanstaande.

De konversie der obligatiën en kapitalisatie van 4 coupons wordt op 30 Junij gesloten, zullende van de wederopenstelling nader berigt gegeven worden.

PORTUGEESCHE ANNUITEITEN 1843. — Het gezegd agentschap heeft mede aangekondigd, dat de twintigste halfjarige termijn, verschenen 1 December 1852, bij hetzelve zal worden betaald op 1 Junij eerstkomende.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 30 Mei.

Heden zijn in veiling verkocht: 3550 balen Laguayra Koffi van 28½ tot 33 cs., zijnde gedeeltelijk iets boven Taxatie 902 balen Oost-Indische van 24½ cs. voor Triage tot 27½ cs. voor ordinair met zwart, grootendeels verkocht; 208 balen zuiv onzuiver Java verkocht tot 27 cs.

ROTTERDAM, 22 Mei. Uit de eerste hand zijn verkocht 29 en 30 vaten Marijland Tabak, per *Leila*.

GRAANMARKT.

ROTTERDAM, 29 Mei. Tarwe. Puike jarige Zeeuwsche Vlaams. en Overm. *f* 405, 443; Middelsoort *f* 345, 398; puike n. Zeeuws., Vlaams. en Overm. *f* 435, 458; Middelsoort *f* 405, *f* 428; Blaauwe dito *f* 345, 360; Zomer dito *f* 345, 360. — 163/2 ℔ Hooglandsche Kleefsche *f* 480; 165/2 ℔ Bovenlands. Ris *f* 465; 162/2 ℔ Kleefsche *f* 460. — Rogge. N. Zeeuwsche en Vlaamsche *f* 353, 368; N. Noordbrabandsche *f* 330, *f* 342. — 152, 153/2 ℔ Amerikaansche *f* 340, 345, 357; 145, 150/2 ℔ Eupatoria *f* 305, 320; 152/2 ℔ Pommer *f* 340; 144/2 ℔ Pruissische *f* 300; 147/2 ℔ Odessa bij partij *f* 300; 143, 144/2 ℔ Archangel *f* 320, 322, 325. — Gerst. N. Zeeuwsche en Vlaamsche Winter *f* 195, 213; N. dito dito Zomer *f* 183, 198. — 133/2 ℔ Windau *f* 254. — Haver. Zeeuwsche en Polder Korte *f* 159, 171; Dito en dito Voeder *f* 132, 144. — Boekweit. Noordbrabandsche op 140/2 ℔ *f* 260, *f* 262, 265; Grootbrabandsche *f* 256, 258, 259, 260, 262, *f* 263; Holsteinsche *f* 253, 254; Oost-Vriesche Veen *f* 248, *f* 250, 252; Rijn *f* 254. — Boonen. Zeeuwsche Paardeboonen *f* 219, 234; Duiveboonen *f* 248, 266, Walchersche Witte *f* 390, 405; Zeeuwsche dito *f* 315, 375; N. Walchersche Bruine *f* 383, 405; N. Zeeuwsche Bruine *f* 338, 383. — Erwten. N. Walchersche Blaauwe *f* 322, 338; dito Zeeuwsche ordinaire *f* 293, 315; dito dito groote *f* 300, 315; dito dito Witte *f* 293, 308; dito dito Graauwe *f* 300, 330; dito Geldersche dito *f* 405, 435. — Koolzaad als voren. Verkocht: Flakkeesch Zakmaat 65 £; Puike dito dito 66 £. — Kanariezaad tot vorige prijzen te bekomen, van *f* 8,50 tot *f* 9,50. — Inlandsch Hennepzaad te vergeefs tot *f* 215 aangeboden. — Bruin Mosterdzaad, Nieuw *f* 18, 20, Geel dito dito *f* 17, 19 per Mud. — Raapkoeken *f* 80, 85. Lijnkoeken *f* 105, 110 per 1040 St.

Ter Beurze is verkocht: Tarwe. 155, 156/2 ℔ witbonte Poolsche *f* 490, 500; 164/2 ℔ Hooglandsche Kleefsche *f* 480; 164/2 ℔ puike dito dito *f* 490; 160/2 ℔ Hooglandsche Kleefs. *f* 470; 163, 164/2 ℔ Bovenl. Ris *f* 450, 455, 458, *f* 460. — Rogge. 142, 144/2 ℔ Archangel *f* 307, 310; 143/2 ℔ dito *f* 308, 315; 145/2 ℔ Eupatoria *f* 310; 147/2 ℔ dito *f* 306; 145/2 ℔ Arendsburger *f* 323. — Gerst. 126/2 ℔ Liebau te Schiedam *f* 237. — Koolzaad. Vlaamsch Gestort 65½ £.

SCHIEDAM, 29 Mei. Rogge. Verkocht: 145/2 ℔ Arensburg. *f* 323 6/w. — Gerst. 126/2 ℔ Libau *f* 237 6/w. — Moutwijn *f* 18,50; Jenever *f* 23,00; Amst. Proef *f* 24,25, per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting.

ANTWERPEN, 29 Mei. *Koffij.* Heden zijn verhandeld 267 Java en 200 balen Domingo.

Honig. Hiervan zijn verkocht 50 Havana.

Rijst. De vraag blijft aanhouden; tot onveranderde prijzen zijn verkocht 1500 zakken gepeld, 336 zakken ongepeld Aracan en 96 vaten jarige Carolina.

BORDEAUX, 26 Mei. *Voorloop.* 3/6 hooger en op 190 fr. te noteeren.

SCHEEPSTIJDINGEN.

HELVOET, 29 Mei. W. Kal, Jonge Arie, Lissabon. — Gisteren nog: J. R. Ulrich, President Ram, Banjoewangie, l. v. Brouwershaven, gesleept door de stoomboot Kinderdijk

BROUWERSHAVEN, 28 Mei. F. A. H. Loos, Koningin der Nederlanden, Banjoewangie n. Rotterdam. — P. van Dalh, [illegible], [illegible] Middelburg.

UITGEZEILD.

TEXEL, 28 Mei. [illegible] Verwachting, Marseille.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 7 April op 3° Z. Br., 22° W. L.: Java's Welvaren, kapt. H. Wiebenga, van Amsterdam naar Batavia. — Den 18 April, op 4° 54' Z. Br., 16° 5' L.: Helena Christina, kapt. P. van Calcar q.q., van Banjoewangie naar Rotterdam.

Kapt. P. L. Zeeman, van Batavia in Texel binnen, rapporteert gepraaid te hebben: Den 17 April, op 2° 36' N. Br., 21° 20' W. L: de Snelheid, kapt. J. J. Gorter, van Amsterdam naar Batavia, laatst van Madera, zijnde aldaar wegens schade aan de tuigage binnen geweest.

Kapt. T. van Rossem, van Banjoewangie in Helvoet binnen, rapporteert gepraaid te hebben: Den 26 Mei bij Dungeness: Formosa, kapt. G. Groenewoud q.q., van dito naar dito; Bernhard Hertog van Saxe Weymar, kapt. P. H. Hazewinkel, van Banjoewangie naar Dordrecht.

PRIJZEN DER PERCEELEN,

Geveild op Maandag 29 Mei, in het O. Z. Heeren Logement.

1. Een Huis en Erve, Botermarkt, X 83; *f* 4050, *f* 50, G. J. F. Koning
2. Een dito, Goudsbloemgracht, QQ 708; *f* 1075, *f* 7, C. H. Gijselman.
4. Een dito, Tuinstraat, NN 521; *f* 300, J. Helt.
5. Een Huis, Achterhuis en Erve, Elandsgracht, GG 332 en 331; *f* 1225, *f* 50, P. D. Lusink, Jr
8. Een dito, Goudsbloemstraat, QQ 168; *f* 1275, H. Heije.
9. Een Pakhuis en Erve, Binnenkant, U 174; *f* 2000, *f* 600, L. Moolenaar.

N°. 3, 6 en 7 zijn niet geveild.

Advertentiën.

Wortham Ling, Norfolk in Engeland, 14 Oct. 1850.

Sedert vele jaren heb ik aan vreesselijke kwalen geleden door slechte spijsvertering; zenuwtoevallen, aamborstigheid, hoest, winderigheid, buikpijnen, krampen, misselijkheid en herhaald braken; ik was zoodanig verzwakt, dat ik niet meer zonder krukken gaan kon; de winden plaagden mij zoo zeer, de beklemming en de krampen op de borst waren zoo schrikkelijk, dat ik niet kon liggen maar vaak geheele nachten moest opzitten; somtijds zelfs vreesden mijne vrienden, dat ik den nacht niet zou doorkomen. Mijn lijden was somtijds zoo vreesselijk, dat ik om den dood bad om van mijne ellende verlost te worden. Thans ben ik door Du Barry's Revalenta genezen, slaap gerust en ben in staat ter kerk te gaan, en ik herinner mij niet in mijn geheele leven zoo wel te zijn geweest als ik mij thans bevind. Ik geef u volkomen de vrijheid om van deze mededeeling zoodanig gebruik te maken, als gij tot heil van andere lijders zult meenen te behoeven, terwijl gij ze tot nadere inlichting aan mij zult mogen verwijzen.

MARIA JOLLY.

Goede spijsvertering, sterke zenuwen, krachtige longen, zuiver bloed, gezonde nieren, lever en [illegible], regelmatige functies zonder medicijnen en purgeermiddelen.

DU BARRY'S

Krachtherstellend Gezondheids-Farina

voor kranken van elken leeftijd en zwakke kinderen. De **REVALENTA ARABICA**, een aangenaam en versterkend Meel voor ontbijt en avondeten, is erkend voor het beste voedingsmiddel voor kinderen en zieken; het sterkt de spijsverteringsorganen en de zenuwen en wordt zeer aanbevolen door de Doctoren URE, SHORLAND, CAMPBELL, GRIES, GATTIKER, WURZER en anderen.

De **REVALENTA ARABICA** werkt zeer gunstig op de spijsverteringswerktuigen en geneest in den grond alle ziekten, die uit slechte sappen ontstaan, het neemt de oorzaak der ziekte weg, waardoor dezelve dan als een natuurlijk gevolg verdwijnt. Onder de ziekte die door slechte sappen ontstaan en door de zuivering derzelve genezen worden, behooren: Hardlijvigheid, onregelmatigheid in de verrigtingen, verstoppingen, zuur, kramp, buikpijn, stuipen, maagwater, maagkanker, diarrheae, zenuwziekte, galachtigheid, aandoening van lever en nieren, windzucht, opgezetheid, hartkloppingen, zenuwachtige hoofdpijn, doofheid, suizen in het hoofd en in de ooren, ijlhoofdigheid, pijn tusschen de schouderbladen en in bijna alle deelen van het ligchaam, slepende ontsteking en verzwering in de maag, huiduitslag, scheurbuik, koorts, klierziekte, onzuiverheid, bloedarmoede, tering (wanneer zij niet hopeloos is), waterzucht, influenza, griep, misselijkheid en braking gedurende de zwangerschap, na het eten en op zee, neerslagtigheid, miltzucht, algemeene verzwakking, verlamming, verschillende rheumatische aandoeningen, jicht, hoest, aamborstigheid, benaauwdheid op de borst, slijmziekte, ongedurigheid, slapeloosheid, blozen zonder aanleiding, beving, afkeer van de zamenleving, ongeschiktheid tot studie, zinsverbijsteringen, verlies van het geheugen, duizeling, ophooping van bloed naar het hoofd, uitputting, mismoedigheid, ongegronde vrees, besluiteloosheid, wanhoop, zucht tot zelfmoord, waanzin en eene menigte andere ziekteverschijnselen, die men niet weet te noemen noch te rangschikken.

Het wordt in het **VERKOOPHUIS** en de bekende Dépôts verkocht in Blikken Bussen voor 87½, *f* 2, *f* 3.50, *f* 8, *f* 16.

(4063)

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.